Kültürel Miras Koruma ve Yönetiminde Bir Peyzaj Mimarlığı Çalışması: Karabiga Antik Kenti (Priapos) Örneği

Füsun ERDURAN NEMUTLU* – Zeliha DOĞAN**

Abstract: The town called Karabiga today is the city of Priapos, which forms the northern border of the Troia region in ancient times. The region, which is a port city in the southwest of the Marmara Sea, have been famous for its vineyards, gardens and the first wine production. If this identity is preserved by reflecting on the environmental landscape, it will be able to continue as a cultural heritage to future generations. However today the traces of that period couldn't be moved to the physical space and the cultural texture of the region have been rapidly changing. The aim of this study is to determine of the historical-archaeological values of the Karabiga region, which has been inhabited from ancient times until today, as cultural heritage. Thus, it will be able to manage cultural resources. For this purpose, an inventory study was carried out to determine the cultural resource values of the region. The documents and maps related to the region were obtained from official institutions and a map of cultural landscape values was created and the change of time and field was examined.

Key Words: Cultural heritage, cultural landscape, landscape planning

Giriş

Tüm dünyada, özellikle son yirmi yılda artan yoğun kentleşme ve sonuçlarına bağlı olarak çevresel sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların en önemlisi kentleşmenin ve sanayinin bölge kültürel ve doğal kaynaklarına karşı oluşturduğu baskılardır. Bu noktada özellikle tarihi özellikleri açısından zengin kaynaklara sahip yörelerin kullanımda koruma-kullanım dengesi göz önünde bulundurulmalıdır. Böylece sahip oldukları kaynak değerleri ve peyzaj karakteri geleceğe bu gün var olduğu şekliyle kalabilirler. Bunun sağlanabilmesi için öncelikle bu bölgelerin tüm kültürel kaynaklarının envanteri ortaya konulmalı ve doğru yönetimi sağlanmalıdır. Bu çalışmaların tümü kültürel peyzaj çalışmalarının temelini oluşturmaktadır.

Kültürel peyzaj çalışmaları kapsamında tarihi peyzaj alanları önemli yer tutmaktadır. Bu bölgelerin mevcut karakterinin ortaya konulması için günümüze kalmış mevcut kültürel değerleri ortaya konulmalıdır. Bu çalışmalar bir nevi yerleşim dokusunun tarihini yazmak, bölge kimliğini tarihi süreçte ortaya koymaktır. Böylece bu alanlara uygulanması düşünülen yeni kullanımlara yol gösterilmiş ve karar vericilere bilimsel rehber kazandırılmış olacaktır. Ancak günümüze kadar korunamamış bazı tarihi yapı ve alanlar bulunabilir. Bunlar arkeolojik çalışmalardan elde edilen literatür bilgileri ile sağlanabilir. Tüm bu verilerin peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilebilmesi için, tüm veriler ve yerinde yapılan tespitler bir arada analiz edilerek birleştirilmelidir.

Kültürel peyzajlar, insanoğlunun doğal çevre ile kurduğu yakın ilişkilerin sonucu oluşan, yani insan ile doğanın bir araya getirdiği özgün eserlerdir. Bunlar aynı zamanda insanlığın ortak hafızasını da somutlaştırmaktadırlar[1]. O nedenle her ölçekteki planlama çalışmalarında göz önünde bulundurulmalı ve tarihi süreçte ele alınmalıdır. Vos ve Meeks (1999)'e göre kültürel peyzaj; binlerce hektarlık alanı kaplayan tarım arazilerinden, bir dönümden daha küçük formal bahçelere kadar çeşitlilik gösteren kompleks kaynaklardır. Arazi formları,

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale-TÜRKİYE ; E-mail: fusunerduran@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale-TÜRKİYE; E-mail: zelihazeynepdogan@gmail.com

1 Tanrıverdi-Kaya 2016, 215.

toprak yapısı, vejetasyon gibi doğal elemanlar sadece kültürel peyzajın bir parçası olarak kalmayıp, aynı zamanda onun gelişiminin de iskeletini oluşturmaktadır[2].

Kültürel miras ise bir milletin bireylerine ortak geçmişini ve geçmiş yaşamını anlatan tüm elemanlar, yaşam şekilleri, somut ve soyut tüm öğelerdir. Bu değerler aslında toplumsal açıdan ortak bir dil oluşturmakta ve aynı zamanda bireylerin dayanışması, bütünlüğü için elzemdir. Ayrıca kültürel miras, geçmişten bugüne ulaşmış, insanların sahiplik bağı içinde olmaksızın, sürekli değişim halinde olan değerlerinin, inançlarının, bilgilerinin ve geleneklerinin bir yansıması olarak oluşan kaynak değerleridir[3]. Bu yönü ile sosyal yaşamı etkilemekte ve fiziki çevrenin özellikleri sosyal bir bağ oluşturmaktadır.

Dünyada birçok ülke, sahip olduğu miras niteliği taşıyan kültürel değerlerini koruyabilmek için birçok sözleşmeye imza atmakta ve yükümlülükler almaktadır. Çünkü bu değerler tüm insanlığın ortak değeridir. Özellikle son yıllarda tarihi karakter taşıyan peyzajlar sosyo-ekonomik olarak da değerlendirilmektedir. Bu kapsamda çalışmalar yapan, bilim adamları, kültürel mirasların yönetiminin önemini ortaya koyarak toplumların bu miraslar ile kurdukları yakın bağlar sayesinde yerel kimliğin oluştuğunu vurgulamaktadırlar[4][5]. Bu bağlamda sahip olunan tarihi nitelikli peyzaj alanlarının toplumsal olarak sahiplenilmesi elzemdir. Çünkü toplum tarafından bütünleşmeyen ve kullanılmayan tarihi-kültürel nitelikli alanlar zamanla onlar açısından önemini yitirir. Bu nedenle güncel yaşamın bir parçası olmaları sağlanmalı ve çağın gerekleri ile bütünleştirilmelidirler. Ancak özellikle hassas nitelikli tarihi taşınmazlara hak ettikleri mana yüklenmeli, tanıtılmaları sağlanarak korunmalı ve çevreleri ile bütün olarak ele alınmaları gerekir. Koruma anlayışı ile kullanılan bu alanlar böylece gelecek nesillere kalabileceklerdir.

Tarihi açıdan miras niteliği taşıyan, hassas kültürel peyzaj alanlarında yapılan birçok yapısal işlemde maalesef gerekli önlemlerin alınmadığı, yerel halkın ise değerlerin farkında olmadığı görülmektedir[6].

Materyal ve yöntem

Çalışmanın ana materyalini Karabiga beldesi ve onun doğal ve kültürel peyzaj değerleri oluşturmaktadır (**Fig. 1**). Karabiga beldesi, Çanakkale ili Biga ilçesine bağlı olup, 400° 23' N ve 270° 18' enlemleri arasında, Çanakkale Boğazı kıyısında yer almaktadır[7]. Alan yaklaşık 84 km^2 yüzölçümüne ve 15 km kıyı uzunluğuna sahiptir. Karabiga; limanı, geniş kıyısal alanı, bitki ve hayvan varlığı açısından zengin koyları ile uluslararası önemli bir alandır.

Çalışmanın yönteminde birinci aşama olarak Karabiga beldesinin doğal ve kültürel peyzaj değerleri teorik araştırma ve literatür incelemeleri ile belirlenmiştir. İkinci aşamada gözlem ve görüşme yoluyla elde edilen veriler ve alandan çekilen fotoğraflar derlenmiştir. Aynı zamanda Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğün'den alınan dijital veriler üzerinde alan incelenmiş ve kültürel kaynakların yerleri belirlenerek onları etkileyen doğal süreçler irdelenmiştir. Ardından bu verilerden yararlanılarak yerinde bölgenin alan kullanımı incelenerek genel verilerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Son olarak beldenin kültürel peyzaj değerleri GZTF analizi (güçlü ve zayıf yönler ile tehdit ve fırsatlar (SWOT) yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda Karabiga'nın tüm kültürel değerleri harita üzerinde belirlenmiştir. Sonuç olarak Karabiga'nın korunması gereken tarihi miras niteliğinde kaynak değerlerine sahip olduğu ve bu değerlerin bölge tasarımında korunarak kullanılması gerektiği ortaya koyulmuştur.

Bulgular

Karabiga'nın tarihi nitelikli kentsel bir yerleşim olduğu, sokak konumları, yerleşim şekli ve sosyo-ekonomik dokusundan anlaşılmaktadır. Bölgenin tarihi süreci incelendiğinde kuruluşunun çok eskiye dayandığı, limanı ve verimli topraklarında yapılan tarımsal faaliyetleri ile öne çıktığı belirlenmiştir.

---

2 Vos – Meeks, 1999, 5.

3 Doğan – Erduran 2018, 163.

4 Taylor 2016, 472.

5 Baylan 2019, 11.

6 Wu – Petriello 2011, 30.

7 Anonim, 2017.

İsmini mitolojideki şarap tanrısı Dionysos ile güzellik tanrıçası Aphrodite'nin oğlu olan Priapos'tan almıştır. Priapos, bağların bahçelerin ve ekili tarlaların koruyucusu, bolluk ve bereket tanrısıydı. Karabiga-Priapos, Antik çağ coğrafyasında Mysia sınırları içinde yer alır. Strabon'a göre Miletos (Kyzikos)' lular tarafından kurulmuştur (MÖ 7. yüzyıl). Kent önce Lidyalıların sonra Perslerin egemenliğine girmiştir. M.Ö. 334'te bu kentin sınırları içerisinde yer alan Granikos çayı kenarında yapılan savaşta Büyük İskender'in ordusu büyük bir Pers ordusunu yenerek Priapos'la birlikte bölgenin diğer kentlerini de özgürlüğüne kavuşturmuştur. Helenistik dönemde ise Bergama Krallığı sınırlarına bağlanmıştır. Priapos'un Bizans döneminde konumu oldukça önem kazanmıştır. Kent sağlam surlarıyla Marmara denizinin batısına hâkim olduğu gibi, Çanakkale Boğazı'nın girişini de kontrol etmektedir. Kentin bu dönemdeki ismi Pegae olmuştur. Geç Bizans döneminde Bizans, Venedik, Ceneviz ve Türkler tarafından zaman zaman kontrol edilmek istenen kent, bu mücadeleler sırasında tamamen yanarak terk edilmiştir. Halkı şimdiki Biga kasabasına yerleşmiş, kentte yanık surları ve binalarından dolayı da "Kara Biga" olarak anılmaya başlanmıştır[8].

Çanakkale Boğazına Marmara Denizinden giriş bölümünde, görsel peyzajı ile etkileyici manzaraya sahip kıyıda yer alması ile Karabiga beldesi, turizmin odağı haline gelmektedir. Merkezde sahil düzenlemesi yerel yönetim tarafından yenilenmiştir. Bölgede en fazla ikinci konut olarak kullanılan yazlık yerleşim mevcuttur. Beldenin 200 metre kuzeyinde yer alan Priapos antik kent kalıntıları mevcuttur. Kıyısal alandan boğazın kontrolünü sağlamak amacı ile kullanılmış olan, kentin Kalesinin günümüzde sadece bazı kalıntıları vardır. Kale surları artık çok tahrip olmuş ve kaderi ile baş başa bırakılmıştır (**Fig. 2**). Ayrıca bölge son yıllarda hızla termik santraller tarafından da kuşatılmaktadır. Kalenin hemen yanına konumlanmış olan termik santral tesisi kıvrımlı eşsiz güzellikte olan koyu tamamen kaplamış durumdadır. Termik santral, görsel açıdan önemli tarihi peyzaj kaynağı olan Kale görüntüsü ile tamamen tezat oluşturmaktadır (**Fig. 3**).

Karabiga yerel yönetimi tarafından (Ahmet Elbi) bölge tarihi önemini ortaya koymak ve Priapos antik kentinin korunmasını sağlamak amacı ile çalışmalar yapmaktadır. Antik kentin, ilgisizlik ve bakımsızlığın pençesinde olduğunu belirten başkan, bilimsel çalışmaların yetersiz olduğunu da vurgulamaktadır[9]. Beldede belirlenen kültürel peyzaj değerleri Tablo 1'de belirtilmiştir (**Tablo 1**). Bu kültürel peyzaj öğeleri bölgeye karakter kazandıramamaktadır. Çünkü alanda birbirinden kopuk olarak yer almaktadırlar ve kentsel gelişimde kimlik öğesi olarak yer alamamışlardır. Özellikle Priapos antik kent bölgesinin kentsel yerleşime bu kadar yakın olmasına karşın, hiçbir tanıtımı yoktur. Bu nedenle ziyaretçiler ve yerel halk bölgenin önemi konusunda bilgilenememektedir.

Kültürel Öğeler	Mevcut durumu	Peyzaj Mimarlığı Açısından Öneriler
Priapos antik kenti	Kalesi kalıntı şeklindedir. 1.derece arkeolojik sit alanıdır.	Korunamamıştır. Kentin sınırları belirlenip, koruma tedbiri artmalıdır.
Şehitlik	Şehitlik asker künyeleri belirlenerek yaptırılmıştır.	Tanıtımı yapılarak ziyaretçilere açılmalıdır.
Şadırvan	Günümüzde kullanılmaktadır.	Tanıtımı yapılmalıdır.
Cami	Kullanılmaktadır	Tarihi niteliği tanıtılmalı.
Anıt ağaç	Anıt ağaç olarak tescillenmiştir.	Tanıtılarakkoruma sağlanmalıdır.
Eski mimari yapılar	Yeterli koruma yoktur bazısı yıkık.	Bu yapılar tescillenmeli.
Savaş hastanesi	Metruk durumdadır.	Koruma önlemi artırılıp, müzeye dönüştürülmelidir.
Taş tarihi bina	Tarihi eser olarak tescillenmiştir, ancak tanıtımı yoktur.	Restore edilerek koruma altına alınmalıdır.
Kırmızı hanların kalıntıları	Sadece bazı duvarları ve eski depoları kalmıştır.	Kırmızı hanlar temizlenerek, açık alan müzesine çevrilip, eski görseller sunulabilir.

Tablo 1 Karabiga Kültürel Peyzaj Öğeleri[10]

8 Körpe 2008, 351.

9 Milliyet 2019, 01.10

10 Doğan 2018, 60.

Belde merkezindeki yerleşim daha çok deniz kenarında bulunmaktadır. Ayrıca kırsal kesimde köyler vardır. Sanayinin özellikle kıyı alanlarında olduğu da görülmektedir. Karabiga'nın doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin yorumlanması için çalışma alanı ile ilgili farklı araştırmaları olan bilim insanları, resmi kurum çalışanları ile GZTF (güçlü ve zayıf yönler ile tehdit ve fırsatlar) analizi gerçekleştirilmiştir (**Tablo 2**). Analiz için peyzaj mimarlığı, şehir ve bölge planlama, tarih, arkeoloji, biyoloji, jeoloji, sanat tarihi bilim dallarından destek alınmıştır. Ayrıca araştırmacı yazar Engin Gürsu ve Karabiga (eski) belediye başkanı Mustafa Karataş da analize katılmıştır.

Güçlü yönler	**Zayıf Yönler**
Koruma Alanları • Arkeolojik alanlarla ilgili yapılan çalışmalar o bölgenin arkeolojik potansiyelini ortaya çıkartmıştır • Tarihi Eski bina ve yapıların mevcut olması • Belde içi ve yakın çevresinde 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanlarının olması • Doğal kıyı alanlarının olması	**Koruma Alanları** • Kentsel sit ve koruma amaçlı imar planının olmaması ve araştırmaların planlara dâhil edilmemesi • Koruma anlayışına ilişkin toplum temelinde bilinçlendirmenin yapılmamış olması • Koruma alanlarında yeterli önlemlerin alınmaması ve koruma altına alınması gereken alanların bulunması • Koruma alanlarına yakın sanayi alanlarının kurulmuş olması
Tarihi, Arkeolojik ve Mimari Alanlar • Belde alanında tarihi yapı ve alanların varlığı (kale kalıntıları, tarihi okul ve mezarlık, ulu cami) • Kaçak yapılaşmanın olmamasıYapı denetimlerinin yapılması	**Tarihi, Arkeolojik ve Mimari Alanlar** • Belde kültürel kaynaklarından yararlanılmaması • Arkeolojik sit alanlarının yetersiz olması ve tespit edilenlerin de korumaya alınmaması • Yeni imar planlarında doğal ve kültürel değerlere gerekli önemin verilmemesi • Geleneksel konutların ve çarşının bakımsız ve korumasız olması
Çevresel Faktörler • Verimli tarım topraklarının bulunması • Güvenli, sakin ve huzur verici etkisinin olması • Belde yerleşiminin deniz kıyısında ve küçük bir alanda olması- kentleşmenin yoğun olmaması • Beldeye ulaşımın deniz ve kara yolu ile kolay olması, • Turizm açısından değerli olması • Beldede altyapı çalışmalarının olması • Atık su arıtma tesisinin bulunması	**Çevresel Faktörler** • Kıyı alanlarının korunması ve kirliliğinin önlemesinde yetersizlikler • Tarım alanlarının değerlendirilmemesi ve tarımla uğraşanların farklı teşvik edicilere yönlendirilmesi • Rüzgâr koridorları ve hava sirkülasyonu yapılmaması • Temiz enerji kaynaklarının kullanılmaması • Turizm değerlerinin tanıtılmaması, • Kentleşme yoğun olmasa da 2. konut yapımının başlaması
Fırsatlar	**Tehditler**
Koruma Alanları • Antik kale yerleşiminin kalıntılarının olması • Biga Parion antik kenti ve tarihsel alanlarla bütünlük sağlaması • Kentsel sit konusu irdelenebilir • Priapos'un dışında yakın çevrede birçok tümülüs ve kalıntıların olması tanınırlığı açısından önemli, turizme kazandırılabilir.	**Koruma Alanları** • Sit alanlarının kullanıma ve sanayiye açılması • Kültürel açıdan zengin olan bölgenin değerlerinin sanayi baskısı altında kalması • Termik santral tehlikesi • Alanda birçok potansiyelin olmasına rağmen yöneticilerin göz ardı etmesi ve bilimsel araştırmaları değerlendirmemesi
Tarihi, Arkeolojik ve Mimari Alanlar • Belde sakinlerinin içerisinde tarihi alanların restoresi ve kullanımı için istekli olması • Tarihi sit alanının sürekli ziyaretçisi olması	**Tarihi, Arkeolojik ve Mimari Alanlar** • Tarihi değerlerin yeterince araştırılıp ortaya konulmaması ve korunmaması • Tekil yapıların tescil eksikliklerinin bulunması

Çevresel Faktörler • Turizme kaynak oluşturabilecek tarihi geçmişe ait üretim alanı olması • Karabiga belediyesinin çevre gelişimine yönelik çalışmaları • Deniz ulaşımının yapılabilmesi • Yeme-içme ve konaklamaya yönelik olanakların artması • Termik santrallerin olası etkilerine karşı yoğun bir ağaçlandırma yapılabilir	**Çevresel Faktörler** • Sanayi kuruluşlarının çevre sağlığını tehdit etmesi ve deniz suyunu ısıtarak ekolojik döngüyü bozması • Boğaza özellikle uluslararası taşımada atıkların bırakılması • Doğal antik limanın değerlendirilmemesi ve korunmamasından dolayı yok olmaya yüz tutması • Beldenin doğal kıyılarının sanayi yatırımları için düşünülen projelerin çevre değerlerini gözetmeksizin planlanması

Tablo 2 Çalışma Alanının Mevcut Kültürel Peyzaj Değerlerinin GZFT Analizi [11]

Sonuç

Yapılan bu değerlendirmeler Karabiga beldesinin sahip olduğu geniş tarım toprakları ve coğrafi konumu nedeni ile önemini ortaya koymaktadır. Tarım, sanayi ve yaz turizmi gibi farklı sektörleri içinde barındıran bir bölgedir ve gelişmeye açıktır. Özellikle son yıllarda sanayileşmenin getirdiği istihdamın yanı sıra tarım alanlarına olan ilgi büyük oranda artmıştır. Alan aynı zamanda tarih boyunca önemli bir liman olmuş ve bu yönde zengin kaynaklara sahiptir.

Karabiga beldesi için yapılan alan analizlerine göre sanayi ve turizm alanları gelişirken, plansız alan kullanımları ve yanlış yer seçimleri yapılmaktadır. Karabiga beldesinde gelişen termik santrallerin çevre kirliliğine yol açmasından dolayı beldenin sosyo-kültürel dokusu bozulmakta, verimli topraklar zarar görmekte ve üretim azalmaktadır. Karabiga merkez yerleşiminde henüz birkaç eski ev ve yapı bulunmaktadır. Ancak döneminin en önemli yapısı olan Kırmızı Hanlar, çıkan yangında yanarak yok olmuştur ve ondan kalan bazı duvarlar ve eski depolar yeni yapılan binalar arasında kalmıştır. Ayrıca tarihi şadırvan, Ulu Cami, Karabiga şehitliği ve anıt meşe ağacı bulunmasına rağmen tanıtımları yapılamamıştır. Beldenin önemli kültürel peyzaj öğeleri harita üzerinde belirlenmiştir (**Fig. 4**).

Beldede Türk ve Rum mimarisi ile yapılmış eski evler zamanla yıkılmakta ve yerine yeni binalar yapılmaktadır. Ancak yeni yapılar bölgenin kimlik kazanmasını sağlamaktan çok uzaktır.

Kıyısal alanın bir kısmında ikinci konut olarak yapılan yazlık siteler vardır. Merkezde ise bütünlük içermeyen beton yapılar mevcuttur. Kıyısal alanda plaj düzenlemesi son yıllarda yapılmıştır. Ancak bölge kimliğine özel bir tasarım bulunmamaktadır.

Gelişime açık olan bölgenin kıyısal potansiyeli tarihi ve kültürü ile bütünleştirilerek planlanırsa turizme önemli kaynak oluşturabilecektir. Bunun için çalışmada ortaya konulan envanter değerlendirilmeli, tarihi yapılar tescillenmeli ve beldenin tanıtımı yapılmalıdır. Bölge kültürel ve görsel peyzaj açısından sahip olduğu kaynaklar nedeni ile "Peyzaj Koruma Alanı" olarak ilan edilmelidir. Karabiga beldesinin tarihi geçmişinden günümüze kadar önemli kültürel değerlere sahip alanlar günümüzde kalıntı olarak mevcuttur. Ancak bu değerlerin kent planı ve tasarımlarına yansıtılmadığı görülmüştür. Bu nedenle kültürel peyzaj değerlerinin tekrar ele alınarak planlama ve tasarım çalışmalarında değerlendirilmesi gerekir. Böylece belde turizmine de katkı sağlanabilecektir. Bölgenin doğal ve kültürel değerleri bir bütün olarak ele alınmalı ve geleceğe yönelik bütünleşik planlama yapılmalıdır. Çalışmada sanayi planlarının ekolojik faktörler gözetilerek yapılması gerektiği ortaya konulmuştur. Bilimsel araştırmalar yapılsa da bu çalışmalar değerlendirilmemiştir. Daha çok termik santraller ile bilinen Karabiga'nın sahip olduğu değerler, yanlış kullanımlar ile yok olmaktadır. Bu nedenle kamu ve özel kuruluşlar ile üniversite iş birliği içinde çalışmalar yapmalıdır.

11 Doğan 2018, 54-55.

Bibliyografya

Anonim, 2017. Çanakkale İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Md., 2015 yılı Çalışma ve Brifing Raporu, Çanakkale.

Baylan, E. 2019. "Kültürel Peyzaj ve Yere Bağlılık: Van Kenti Örneği", YYÜ Tarım Bilimleri Dergisi, (YYU J AGR SCI), 29(1), 10-23.

Doğan, Z. – Erduran-Nemutlu, F. 2018. "Kültürel Miras Olarak Tarımsal Peyzajın Önemi: Karabiga Çanakkale Örneği", ÇOMU Ziraat Fakültesi Dergisi, 6 (Özel sayı), ISSN, 2147-8384, 161-168.

Doğan, Z. 2018. Kültürel Peyzaj Değerlerinin Çevre Peyzajının Korunması Açısından Belirlenmesi: Karabiga Örneği (Çanakkale), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Karakaş, G. 2019. Karabiga'dan Priapos Antik kenti İçin Çağrı: Dünya Mirası Yok Olmasın, Milliyet Gazetesi, https://www.milliyet.com.tr/gundem/karabigadan-priapos-antik-kenti-icin-cagri-dunya-mirasi-yok-olmasin-6043720. (Erişim: 20.07.2020).

Körpe, R. 2008. "Troas Bölgesi Antik Kentleri", (Editör: Demir M.) Çanakkale Savaşları Tarihi, Değişim Yayınları, İstabul, 349-411.

Tanrıverdi-Kaya, A. 2016. "Cultural Landscapes as Heritage: A Landscape-Based Approach to Conservation", Environmental Sustainability and Landscape Management, Chapter:12, (Edit: Efe, R. – Cürebal, İ. – Gad, A. – Toth, B.), St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, 205-221.

Taylor, K. 2016. "The Historic Urban Landscape Paradigm and Cities as Cultural Landscapes, Challenging Orthodoxy in Urban Conservation", Landscape Research, 41(4), 471-480.

Wu, T. – Petriello, M. A. 2011. Culture and Biodiversity Losses Linked, Letters to Science, 331, 30.

Vos, W. – Meekes, H. 1999. "Trends in European Cultural Landscape Develeopment", Landscape and Urban Planning, 46. http://orcp.hustoj.com/wp-content/uploads/2016/03/1999-Trends-in-European-cultural-landscape-development_perspectives-for-a-sustainable-future.pdf. 3-14. (14.08.2018).

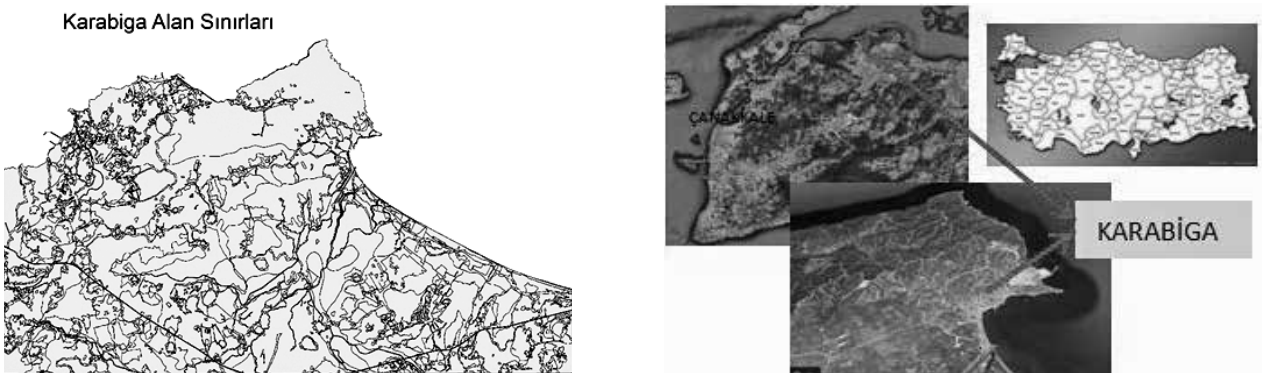

Fig. 1a - **Fig. 1b** Karabiga'nın Konumu ve Sınırları
(Google Earth, 2020 ve Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, Toprak Haritasından yararlanılarak Hazırlanmıştır)

Fig. 2a - **Fig 2b** Günümüzde Kale Kalıntıları (2020)

Fig. 3 Karabiga Sahili, Kale Kalıntıları ve Termik Santral (2020)

Fig. 4
Karabiga Kültürel Peyzaj Verilerinin
Bölge Haritasındaki Konumları